

نقش عوامل درون سازمانی مرتبط با سبک زندگی اسلامی در پیشگیری از جرایم و تخلفات کارکنان پلیس با تاکید بر

نقش نماز (مطالعه موردی: فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه)

نویسندگان	وابستگی سازمانی
رضا قادی *	دانشجوی دکتری تخصصی حقوق کیفری، گروه حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران
محررمعلی آقازاده	دانش آموخته کارشناسی ارشد، گروه حقوق بین الملل، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران
اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله	پژوهشی
صفحه	۶۷ - ۸۰
دوره ۱، شماره ۱	
اطلاعات نویسنده مسئول	
نویسنده مسئول	رضا قادی
کد ارکید
تلفن	۰۹۱۴۹۲۸۲۸۱۰
ایمیل	Rezaghaderi62@yahoo.com
سابقه مقاله	
تاریخ دریافت	۱۴۰۳/۰۵/۱۰
تاریخ ویرایش	۱۴۰۳/۰۶/۱۵
تاریخ پذیرش	۱۴۰۳/۰۶/۲۵
تاریخ انتشار	۱۴۰۳/۰۷/۰۱
روش پژوهش	توصیفی پیمایشی
واژگان کلیدی	سبک زندگی، اسلامی، نماز، پلیس
توضیحات	
کلیه حقوق این مقاله متعلق به نویسندگان می باشد.	
خوانندگان این مجله، اجازه توزیع، ترکیب مجدد و تغییر جزئی را با ذکر منبع آن دارند.	
نحوه استناد	قادی، رضا؛ آقازاده، محررمعلی (۱۴۰۳)، نقش عوامل درون سازمانی مرتبط با سبک زندگی اسلامی در پیشگیری از جرایم و تخلفات کارکنان پلیس با تاکید بر نقش نماز (مطالعه موردی فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه)، فصلنامه علمی پژوهش های نوین در جرم شناسی، دوره ۱، شماره ۱، صفحات ۶۷ - ۸۰

The Role of Intra-Organizational Factors Related to the Islamic Lifestyle in Preventing Crimes & Violations by Police Personnel with Emphasis on the Role of Prayer (Case Study of the Maragheh Police Command)

Authors		Organizational Affiliation
Reza Ghaderi*		PhD Student in Criminal Law & Criminology, Department of Criminal Law & Criminology, Islamic Azad University, Maragheh, Iran
Moharamali Aghazadeh		Master's Student, Department of International Law, Islamic Azad University, Maragheh, Iran
Article Information		Abstract
Article Type	Research	<p>Since the Constitution of the Islamic Republic of Iran recognizes sovereignty as belonging to God, the lifestyle of the people and consequently the police personnel must be Islamic. The most important religious ritual that can play a role in this issue is prayer. The aim of this article is to examine the role of intra-organizational factors affecting the Islamic lifestyle with emphasis on prayer in preventing crimes and violations of the employees of the Maragheh County Police Command. The research method is a descriptive survey and its statistical population is 150 employees of the Maragheh County Police Command. The sample size was 108 people using the Morgan table and was selected by random sampling. The analysis of the obtained data was carried out using SPSS software. Intra-organizational factors were ranked in order of priority from the perspective of the statistical community: educational and training, managerial and organizational, cultural and social, supervisory and protective. The results of the research indicate that it is necessary to focus on factors such as religious and spiritual programs and continuous educational factors, as well as improving the level of organizational justice.</p>
Pages	67 - 80	
Volume 1, Issue 1		
Corresponding Author's Info		
Corresponding Author's	Reza Ghaderi	
ORCID	0000-0000-0000-0000	
Tell	09149282810	
Email	Rezaghaderi62@yahoo.com	
Article History		
Received	2024/07/31	
Revised	2024/09/05	
Accepted	2024/09/15	
Published	2024/09/22	
Online:		
Research Method	Descriptive & Analytical	
Keywords		<i>Lifestyle, Islamic, Prayer, Police</i>
Description		
<i>All rights to this article belong to the authors.</i>		
<i>Readers of this magazine are permitted to distribute, recombine, and modify the material with due acknowledgement of the source.</i>		
How to Cite This Article	Ghaderi, Reza; Aghazadeh, Moharamali (1403), The Role of Intra-Organizational Factors Related to the Islamic Lifestyle in Preventing Crimes & Violations by Police Personnel with Emphasis on the Role of Prayer (Case Study of the Maragheh Police Command), Scientific Quarterly of Modern Researches in Criminology, Volume 1, Number 1, Pages 67-80	

۱- مقدمه

سبک زندگی افراد، تاثیر بسزایی در سلامت رفتاری، اخلاقی، روانی و جسمانی او دارد، هرچه افراد از سبک زندگی سالم و منطقی برخوردار باشند، روند زندگی سالم تر و با آرامش تری را تجربه خواهند کرد. زندگی دینی با توجه به برخورداری از مبانی و اصولی متعالی، انسان را به زندگی سالم سوق داده و او را به آرامش خواهد رساند. دین مبین اسلام با داشتن معارف غنی و دستورهایی عقلانی و منطقی که برای زندگی فردی و اجتماعی انسان ها دارد، در این زمینه پیش رو می باشد. اسلام دین بهتر زیستن است. یکی از مهمترین دستورهایی که انسان را در مسیر درست نگه می دارد، انجام مناسک دینی اسلام است، نماز به عنوان عمل فردی و اجتماعی در اسلام مورد تاکید فراوان آیات و روایات قرار گرفته است و جایگاه والای نماز را در رشد و تعالی انسان را بیان کرده است. برای رسیدن به رشد و تعالی اسلامی باید بر اساس سبک زندگی مورد تاکید اسلام حرکت نمود. سبک زندگی مجموعه ای از دستورهایی نظام مند است که منشا آن باورها، ارزش ها و هنجارهای انسجام یافته در بافت فرهنگی جامعه است. سبک زندگی اعمال فردی، اجتماعی را شامل می شود. در حقیقت منشا سبک زندگی چارچوب های فکری و باوری افراد می باشد. نوع جهان بینی افراد نیز به نگرش های آنها جهت می دهد. وقتی صحبت از سبک زندگی اسلامی می شود، دستورهایی زندگی که از اسلام سرچشمه می گیرد مد نظر است. جهان بینی توحیدی که اسلام ارائه می دهد برای تمام شئون زندگی فردی و اجتماعی افراد برنامه های نظام مند دارد. از تاکیدات مهم اسلام که مظهر سبک زندگی اسلامی می باشد، اقامه نماز می باشد. نماز به عنوان نمود و جلوه سبک زندگی اسلامی مورد توجه آیات و روایات است، ارزش بالای نماز و اثرات آن بر زندگی فردی و اجتماعی انسان از موضوعات مهمی است که در قرآن کریم و نیز سیره عملی اهل بیت علیه السلام مورد تاکید است. یکی از اثرات مهم نماز نهمی و بازداشتن انسان از بدی ها و کژرفتاری ها می باشد. این موضوع در آیه ۴۵ سوره عنکبوت به صراحت ذکر شده است، خداوند در این آیه می فرماید: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ». همانا نماز انسان را از فحشا و منکر با می دارد. بنابراین آیه و با تمسک به آن می توان بیان داشت نماز عامل مهمی در پیشگیری از جرایم و تخلفات می تواند باشد. از انجایی که پلیس در جامعه اسلامی نقش مهمی دارد، می بایست از جرایم و تخلفات مبرا باشد. یکی از موضوعات مورد مذاقه در تشکیل حاکمیت ها بقا و تداوم آن می باشد. از مولفه های مهم برای رسیدن به این مقصود می توان به وجود نظم و امنیت پایدار در جامعه می باشد. جوامعی که بتوانند نظم و امنیت را در بین مردم نهادینه کنند می توانند بر خیلی از مشکلات اجتماعی فائق آیند. بر همین اساس در تمام جوامع نهاد و سازمانی خاص به نام پلیس متولی برقراری نظم و امنیت در جامعه می باشد. از طرفی سبک زندگی پلیس در راستای رسیدن به نتایج مطلوب می تواند اثرگذار باشد. سبک زندگی اسلامی پلیس با تاکید بر نماز می تواند عامل پیشگیرانه از جرایم و تخلفات در این سازمان باشد. بنابراین مقاله حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که: سبک زندگی اسلامی که تاکیدش روی نماز است چقدر می تواند بر پیشگیری از جرایم و تخلفات کارکنان پلیس در فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه نقش داشته باشد؟ برای رسیدن به پاسخ این پرسش عوامل درون سازمانی مؤثر بر شکل گیری سبک زندگی اسلامی با تکیه بر نماز در فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه مطالعه شده است و با الگوسازی این عوامل به چهار بخش مدیریتی و سازمانی، فرهنگی و اجتماعی، تربیتی و آموزشی و در نهایت نظارتی و حفاظتی، فرضیات تحقیق بر اساس این عوامل استوار گردیده است.

۲- پیشینه شناسی

علی خانی (۱۴۰۲)، در مقاله ای تحت عنوان کارکرد توحید در سبک زندگی، به این نتیجه رسیده است که، باور به توحید سبک زندگی را به طور کلی دگرگون می کند و سبک زندگی خداپاورانه به طور کلی متفاوت از غیر آن است، سبک زندگی موحدانه باعث نگاه خوش بینانه به عالم زندگی، فهم عمیق و جامع از انسان و جهان، تعادل در گزینش زندگی، لذت های عمیق، نظام منسجم زندگی می شود.

جزینی، عباسی و پناهی (۱۳۹۹)، در مقاله ای تحت عنوان، تاثیر سبک زندگی اسلامی در پیشگیری از جرم و آسیب های اجتماعی (با تاکید بر نقش نماز) به این نتیجه رسیدند که نماز به عنوان یکی از ابعاد سبک زندگی اسلامی نقش بسیار مهمی در پیشگیری از جرم دارد. در حقیقت نماز باعث یاد خدا شده و دل را به سمت او سوق می دهد و این ارتباط باعث پیشگیری از جرم می شود.

صنیعی (۱۳۹۸)، در مقاله ای تحت عنوان سبک زندگی اسلامی، به این نتیجه رسیده است که برای فهم اینکه سبک زندگی انسان ها اسلامی است یا خیر، باید معیارهای مورد تاکید اسلام مورد سنجش قرار گیرد. این معیارها نیز بر اساس زیست فردی و جمعی ارزیابی می شوند.

توسلی و صادقی (۱۳۹۴)، در مقاله ای تحت عنوان آموزه های اسلامی پیشگیری از جرم به این نتیجه رسیدند که اعتقاد به توحید، معاد و نقش نماز، امر به معروف و نهی از منکر، انفاق و احسان و... از عوامل پیشگیرانه از جرایم است.

موسوی، زالی و غلامی (۱۳۹۴)، در مقاله ای تحت عنوان «جایگاه نماز و آثار آن بر سبک زندگی اسلامی و تعالی فرهنگی» به این نتیجه رسیدند که، نماز آگاهانه و صحیح برای سلامتی جسم و شادابی روح و اصلاح فردی و اجتماعی افراد از مهم ترین عوامل است و در صورت نمازخوان بودن جامعه عرصه های اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی اصلاح و بهبود خواهد یافت.

با نگاه به پژوهش های انجام شده به نظر می رسد که مقاله های کار شده بیشتر توصیفی و تحلیلی و از روی اسناد بین المللی و داخلی بوده و کار پیمایشی در یک منطقه خاص و آن هم در رابطه با ضابطان دادگستری (پلیس) در رابطه با بررسی سبک زندگی اسلامی با تاکید بر نماز، در راستای پیشگیری از جرایم و تخلفات کارکنان پلیس انجام نیافته است؛ بنابراین وجه تمایز این پژوهش با دیگر تحقیق های صورت گرفته انجام پیمایشی و سنجش میدانی نقش عوامل درون سازمانی در این خصوص در فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه است.

۳- مفهوم شناسی

در این بخش از پژوهش سعی کردیم مفاهیم اصلی پژوهش مانند سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی، پلیس، نماز و پیشگیری از جرایم مورد تبیین و تشریح قرار دهیم.

۳-۱: سبک زندگی

در جهان امروزی سبک زندگی اهمیت بالایی دارد، برخی از جامعه شناسان معاصر بیان کرده اند: همچنان که جامعه شناسی در حال تکامل است، خیلی از شاخص ها نشان دهنده تمرکز جامعه شناسی بر روی سبک زندگی است (Cockerham, 1993: 423). سبک زندگی از موضوعات مهم جامعه شناختی، روان شناختی و البته دین شناختی در جهان امروزی می باشد. نگرش های کلان و

جهان بینی در ایجاد، تقسیم و تبیین سبک زندگی نقش بسزایی دارد. نگرش های کلان الهی و مادی سبک زندگی را به دو گونه مهم الهی و مادی تقسیم می کند (علی خانی، ۱۴۰۲: ۲۲۱). سبک زندگی شخصیت مرکزی یک فرد است، شیوه ای که فرد با استفاده از آن با جهان پیرامون خود مواجه می شود (Wells, 1976: 231). سبک زندگی یک کل بی همتاست که فرایندهای عمومی زندگی افراد با آن تنظیم گری می شوند (Adler, 1956: 112). سبک زندگی تلاش افراد برای جستجوی ارزش های اساسی در زندگی فردی و ارائه آن به دیگران است (Simmel, 1964: 314). سبک زندگی دارایی های افراد است که انسان ها را از هم متمایز می کند (Bourdieu, 1984: 76). سبک زندگی نحوه زیستن انسان است (گیدنز، ۱۳۸۲: ۱۱۹). با سبک زندگی در لسان دهخدا نیز این گونه آمده است: روش زندگی فرد، گروه یا فرهنگ و یا روش خاصی از زندگی یک شخص یا گروه (منگالی، ۱۳۸۹: ۲۶). توجه به تعاریفی که از اندیشمندان جامعه شناسی ارائه شد می توان گفت سبک زندگی، نوع زندگی انسان بر اساس نوع نگرش او به جهان است. بر همین اساس پلیس به عنوان عضوی از اعضای جامعه و فردی که در درون سازمانی حاکمیتی در حال فعالیت می باشد نیز دارای سبک زندگی متأثر از نوع جهان بینی حاکمیت نسبت به جهان است. اگر نگرش حاکمیت الهی باشد، سبک زندگی موحدانه را اختیار خواهد کرد و اگر سبک زندگی مادی باشد به سمت سبک زندگی مادی گرایبی خواهد داشت. اسلام دینی است که زندگی موحدانه را برای رسیدن به سعادت دنیوی و اخروی را پیشنهاد می کند. بر همین اساس سبک زندگی اسلامی می تواند برای این منظور بهترین گزینه باشد.

۲-۳: سبک زندگی اسلامی

سبک زندگی اسلامی، مجموعه ای از موضوع های مورد قبول و تاکید دین مبین اسلام در عرصه زندگی فردی و اجتماعی است، که می بایست رفتارهای ما بر اساس آن معیارها انجام گیرد. در این بین زیست موحدانه که حاکمیت ارزش ها و هنجارهای آموزه های اسلام را تاکید می کند از امهات سبک زندگی اسلامی خواهد بود (صنیعی، ۱۳۹۸: ۴). سبک زندگی اسلامی. همایش ملی روانشناسی، تعلیم و تربیت و سبک زندگی. در این سبک از زندگی فردی و اجتماعی، تقرب به خدا هدف غایی تلقی می شود، از این جهت است که تمام عرصه های زندگی از نماز و اعمال عبادی تا اقتصاد، علم آموزی، امور دنیایی، معاشرت، بهداشت و تغذیه، هنر و نوع سخن گفتن و ... باید برای رسیدن به این هدف انجام گیرد و در این مسیر باشد (مظاهری و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۲۱). سبک زندگی اسلامی مبتنی بر سه محور اصول اعتقادی، اصول اخلاقی و احکام عملی (عبادات) می باشد که اصول اعتقادی پیرامون، عقیده به توحید، نبوت و معاد می باشد اصول اخلاقی پیرامون تخلق به فضائل اخلاقی و دوری از رذایل اخلاقی که با قوانین شریعت اسلام منطبق می باشد و به عبارت دیگر همان تقوای الهی است و احکام عملی، که فروع دین می باشند. عبادت های عملی نیز باید با ایمان قلبی و اقرار زبانی به اصول اعتقادی و اخلاقی همراه باشد (مختاری اردستانی، ۱۴۰۱: ۳). در این بین نماز به عنوان مصداق بارز عبادت های عملی به شمار می رود که مورد تاکید دین مبین اسلام است.

۳-۳: نماز

نماز جایگاهی بزرگ برای عبادت پروردگار جهان می باشد که باعث تقرب بندگان مومن به باری تعالی می شود. اهمیت نماز تا جایی است که پیامبر اسلام (ص) آن را معراج مومن نامیده است و در روایتی نیز آمده است اولین چیزی که از آن سوال می شود نماز است. علاوه بر این بر اساس آیات قرآن کریم هدف از خلقت انس و جن عبادت خداوند است که در آیه ۵۶ سوره ذاریات آمده است:

«وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ». علاوه بر این نماز یک واجب الهی است که بندگان مسلمان می بایست بر اساس احکام مترتب بر آن باید این فریضه را به جا بیاورند. نماز در سبک زندگی اسلامی جایگاه ویژه ای دارد که در صورت تحقق آنها می توان گفت فرد در حال زیست به سبک اسلامی می باشد، چراکه نماز بر دیگر اعمال و رفتارهای انسان تاثیر مستقیمی دارد. در حدیثی از پیامبر اسلام (ص) آمده است که می فرماید: «قال النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ: أَوْلَى مَا يُحَاسِبُ الْعَبْدُ الصَّلَاةَ فَإِنْ قَبِلَتْ قَبِلَ مَا سِوَاهَا وَإِنْ رَدَّتْ رَدَّ مَا سِوَاهَا» اولین چیزی که بنده با آن محاسبه می شود نماز است پس اگر پذیرفته شود عبادات دیگر پذیرفته میشود و اگر رد شود عبادات دیگر نیز رد می شود (ابن طاووس، ۱۴۰۶ق). بنابراین اهمیت نماز برای زندگی یک فرد مسلمان از آیات و روایات متعدد فهم می شود. اینکه آیا نماز باعث پیگیری از جرایم نیز می شود نص صریح آیه ۴۵ سوره عنکبوت می فرماید: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ». همانان نماز انسان را از عمل فحشا و عمل ناشایست باز می دارد، به این معنی که کارکرد نماز، کارکردی پیشگیرانه از کجی ها و جرایم و معاصی می باشد.

۳-۴: پیشگیری از جرایم

بزهکاری پدیده انسانی و اجتماعی است که جوامع مختلف از گذشته با آن مواجه بوده اند، با وقوع بزه و جرم، پیشگیری از آن نیز مطرح شده است. سیاست جنایی برای مهار و کنترل جرایم بر پیشگیری از جرم تاکید دارد (نیازبور، ۱۳۹۳: ۲۵). در حقیقت پیشگیری از جرم اقدامات قبل از وقوع جرم را شامل می شود. راهبردهای سیاست جنایی در زمینه پیشگیری از جرایم شامل مجموعه ای از راهکارهای مستقیم و غیر مستقیم با هدف فراهم نمودن امکانات و موقعیت بازدارنده از جرم و کج روی ها می باشد (عشایری، ۱۳۹۸: ۴۱). پیشگیری در معنای موسع تمام راهبردهای کیفری و غیر کیفری را شامل می شود، برای مثال کیفر دادن و مجازات کردن نیز جزئی از برنامه های پیشگیرانه محسوب می شود. اما پیشگیری در معنای خاص فقط آن دسته از راهبردها و سیاست های غیرکیفری را که قبل از وقوع جرم اعمال می شود را شامل می شود. این نوع پیشگیری به پیشگیری وضعی و پیشگیری اجتماعی تقسیم می شود. پیشگیری وضعی به دنبال ایجاد مانع بین اندیشه مجرمانه برای رسیدن به عمل مجرمانه است و راهکارهایی برای تغییر در وضعیت و موقعیت ها مجرمانه است تا احتمال دستگیری مجرم افزایش داشته و یا هزینه ارتکاب جرم را افزایش داده و نیز از آماج و سیل های مجرمانه حراست می نماید. مانند نرده کشی، استفاده از دوربین های مداربسته، آشکارسازهای مغناطیسی، گماردن نگهبان و اما پیشگیری اجتماعی در حقیقت دنبال تربیت و آگاه سازی افراد جامعه به ویژه افراد پرخطر و کسانی که در معرض آسیب هستند تا با این روش افراد را از جرایم دور کرده و احتمال ارتکاب جرم را توسط ایشان به حداقل ممکن برساند. با ابتنا بر این از آنجایی که پلیس و ضابطان دادگستری از نیروهایی هستند که با جرایم و مفسد مبارزه می کنند خود این نیروها نیز باید از جرایم و مفسد به دور باشند.

۳-۵: پلیس؛ ضابط دادگستری

ضابطان که در لغت به معنی مباشر، عامل، نگاهدارند، حفظ کننده، حاکم و نیرومند و قوی در اداره کشور آمده است (انوری، ۱۳۷۸: ۴۸۰) و در اصطلاح حقوقی قضایی مأمورینی هستند که تحت نظارت و تعلیمات دادستان یا سایر مقام های قضایی اقدام می نمایند که قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ ضابطان را این گونه تعریف کرده است: ضابطان دادگستری مأمورانی هستند که تحت نظارت و تعلیمات دادستان در کشف جرم، حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم، شناسایی، یافتن و جلوگیری از فرار و

مخفی شدن متهم، تحقیقات مقدماتی، ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی، به موجب قانون اقدام می کنند. در این پژوهش منظور از ضابط همان پلیس هست. با درک معنی و مفهوم دقیق پلیس، معلوم می گردد که نیروهای پلیس می بایست برمدار قانون حرکت نموده و از هرگونه اعمال و رفتاری که مغایر با قانون است اجتناب کنند. بر همین اساس یکی از نهادهایی که با شکل گرفتن اجتماعات و تولد جوامع شهری، وجود آن ضرورت می یابد، نهاد پلیس است (مهدی زاده و خسروی سلیم، ۱۳۹۵: ۱۱۸). مأموریت اصلی پلیس حفظ نظم و امنیت عمومی جامعه است که یکی از نیازهای اصلی هر جامعه است. از سویی در جامعه افرادی هستند که با اعمال ناهنجار خود نظم و امنیت عمومی جامعه را بر هم می زنند، بنابراین برای برقراری نظم و امنیت پلیس یکی از ملزومات جامعه برای ادامه حیات خود هست. می توان برای پلیس دو معنا قرارداد عام و خاص که معنای عام پلیس عموماً به مأمورینی اطلاق می شود که صلاحیت وضع مقررات انتظامی و یا صدور دستورهای لازم الاجرا با آن هاست؛ به عبارت دیگر حق اتخاذ تصمیم دارند؛ اما معنای خاص پلیس ناظر به عملکرد مأمورینی است که مجری مقررات و یا دستورات انتظامی ای هستند که از طرف مقامات پلیس صادر گردیده است. برای مثال شهردار، فرماندار، استاندار و وزیر کشور؛ پلیس در مفهوم عام (مقامات پلیس) هستند و مأموران انتظامی (ژاندارمها و پاسبانها و کلانتران، بازرسان اداره آگاهی و سایر ادارات)، پلیس در مفهوم خاص (مأموران پلیس) محسوب می شوند (طباطبایی مؤتمنی، ۱۳۸۴: ۲۱۱) ناگفته پیداست که منظور ما از به کار بردن واژه پلیس در این پژوهش، مأموران پلیس (پلیس در مفهوم خاص) یعنی مأموران مجری قانون است. با این اوصاف، منظور از پلیس، مأمورانی است که مأموریت برقراری، حفظ و ارتقاء نظم و امنیت را در سطح کشور بر عهده دارند. مطابق بند الف و ب شرح ماده ۱ نظامنامه رفتاری مأموران اجرای قانون، طی قطعنامه شماره ۳۴/۱۶۹ مجمع عمومی سازمان ملل متحده مصوب ۱۷ دسامبر ۱۹۷۹، واژه مأموران اجرای قانون، شامل تمامی مأموران قانون است، خواه منتخب یا منصوب که اختیارات پلیس، خصوصاً قدرت دستگیری و بازداشت را اعمال می کنند. در کشورهایی که اختیارات پلیس به وسیله نیروهای نظامی چه با یونیفرم یا بدون یونیفرم یا توسط نیروهای امنیتی دولت اعمال می شود، تعریف مأموران اجرای قانون، شامل این قبیل اشخاص نیز خواهد بود.

۴- روش تحقیق

این پژوهش از نظر نوع، کاربردی و از نظر روش، پیمایشی است. جامعه آماری تعداد ۱۵۰ نفر از کارکنان فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه می باشند. نفرات نمونه با استفاده از جدول مورگان ۱۰۸ نفر و انتخاب نمونه با شیوه نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته با استاندارد طیف لیپرت ۵ درجه ای صورت گرفت. قبل از توزیع پرسشنامه، اعتبار و روایی آن با استفاده از دیدگاه اساتید و کارشناسان حوزه تحقیق از طریق اعتبار محتوی و پایایی آن در پایان تحقیق از طریق محاسبه آلفای کرون باخ در سطح ۰.۸۵ مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفت. این نتیجه مشخص می کند که تحقیق حاضر از اعتبار مناسبی برخوردار است؛ بنابراین برای تجزیه تحلیل داده ها از شیوه های آمار توصیفی مانند فراوانی و درصد فراوانی و آمار استنباطی مانند آزمون تحلیل T تک نمونه ای مستقل و معنادار بودن استفاده شده است و چون سؤالات دارای طیف لیکرت بوده اند حد متوسط ۳ را به عنوان میانگین در نظر گرفته ایم.

جدول ۱. ضریب پایایی مؤلفه های پژوهش

متغیر	تعداد سؤال	ضریب آلفا
مدیریتی - سازمانی	۴	۰/۸۱
فرهنگی - اجتماعی	۳	۰/۸۰
تربیتی - آموزشی	۴	۰/۸۲
نظارتی - حفاظتی	۳	۰/۸۱

۵- یافته ها

در این بخش از پژوهش با استفاده از تحلیل داده های آماری به دنبال یافته های حاصل از پژوهش هستیم.

۵-۱: یافته های توصیفی

جدول ۲. توزیع فراوانی و درصد آزمودنی ها برحسب میزان تحصیلات

تحصیلات - شاخص آماری	فراوانی	درصد
دیپلم	۱۶	۱۴/۸
فوق دیپلم	۲۳	۲۱/۳
لیسانس	۵۹	۵۴/۶
فوق لیسانس و بالاتر	۱۰	۹/۳
کل	۱۰۸	۱۰۰

داده های جدول بالا نشان می دهد که از مجموع ۱۰۸ نفر از نمونه مورد مطالعه، ۱۴/۸ درصد دارای مدرک تحصیلی دیپلم، ۲۱/۳ درصد فوق دیپلم، ۵۴/۶ درصد لیسانس و ۹/۳ درصد دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس و بالاتر می باشند.

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد آزمودنی ها برحسب رده سنی

رده سنی - شاخص آماری	فراوانی	درصد
۱۸ الی ۲۸ سال	۱۷	۱۵/۷
۲۹ الی ۳۹ سال	۴۵	۴۱/۷
۴۰ الی ۵۰ سال	۴۶	۴۲/۶
کل	۱۰۸	۱۰۰

داده های جدول بالا نشان می دهد که از مجموع ۱۰۸ نفر از کارکنان مورد مطالعه، ۱۵/۷ درصد در رده سنی ۱۸ الی ۲۸ سال، ۴۱/۷ درصد در رده سنی ۲۹ الی ۳۹ سال، ۴۲/۶ درصد در رده سنی ۴۰ الی ۵۰ سال قرار دارند.

قادی و آخازده

جدول ۴. توزیع فراوانی و درصد آزمودنی ها بر حسب سنوات خدمتی

درصد	فراوانی	سنوات خدمتی - شاخص آماری
۲۵	۲۷	۱ الی ۱۰ سال
۴۰.۷	۴۴	۱۱ الی ۲۰ سال
۳۴.۶	۳۶	۲۱ الی ۳۰ سال
۱۰۰	۱۰۸	کل

داده های جدول بالا نشان می دهد که از مجموع ۱۰۸ نفر از کارکنان مورد مطالعه، ۲۵ درصد در سن خدمتی ۱ الی ۱۰ سال، ۴۰/۷ درصد در سن خدمتی ۱۱ الی ۲۰ سال، ۳۴/۳ درصد در سن خدمتی ۲۱ الی ۳۰ سال قرار دارند.

جدول ۵. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیر	حداقل نمرات	حداکثر نمرات	میانگین	انحراف معیار
مدیریتی - سازمانی	۳۲	۴۶	۴۱/۵۶	۳/۳۵
فرهنگی - اجتماعی	۶	۲۵	۱۶/۹۹	۳/۷۵
تربیتی - آموزشی	۱۳	۲۵	۲۰/۷۷	۲/۶۰
نظارتی - حفاظتی	۹	۲۰	۱۷/۵۱	۲/۰۸

در این مرحله تأثیر هر یک از عوامل ذکر شده در رعایت حقوق شهروندی متهمان را مورد بررسی قرار می دهیم. برای این کار از آمار استنباطی و آزمون های T مستقل تک نمونه ای و آزمون فریدمن استفاده می کنیم.

فرضیه اول: عوامل فرهنگی و اجتماعی در شکل گیری سبک زندگی اسلامی با تأکید بر نماز در پیشگیری از جرایم کارکنان موثر است.

جدول ۶. آزمون T مستقل عوامل فرهنگی و اجتماعی

عامل	تعداد	میانگین	انحراف معیار	فاصله اطمینان ۹۵٪	آماره T	sig
فرهنگی و اجتماعی	۱۰۸	۴.۱۵۶	۰.۳۳۵	حد پایین ۱.۰۹ حد بالا ۱.۲۲	۳۵.۷	۰.۰۰۰

چون سطح معنی داری عوامل فرهنگی اجتماعی $\text{sig} = 0.00$ کمتر از 0.05 به دست آمده است، بنابراین میانگین این عامل بیشتر از حد متوسط است.

فرضیه دوم: عوامل نظارتی و حفاظتی در شکل گیری سبک زندگی اسلامی با تاکید بر نماز در پیشگیری از جرایم کارکنان موثر است.

جدول ۰۷. آزمون T مستقل عوامل نظارتی و حفاظتی

عامل	تعداد	میانگین	انحراف معیار	فاصله اطمینان ۹۵٪		آماره T	sig
				حد پایین	حد بالا		
نظارتی و حفاظتی	۱۰۸	۳.۳۹۸	۰.۷۵۱	۰.۲۵۴	۰.۵۴۱	۵.۵	۰.۰۰

چون سطح معنی داری عوامل نظارتی و حفاظتی $\text{sig} = 0.00$ کمتر از ۰.۰۵ به دست آمده است، بنابراین میانگین این عامل بیشتر از حد متوسط است.

فرضیه سوم: عوامل مدیریتی-سازمانی در شکل گیری سبک زندگی اسلامی با تاکید بر نماز در پیشگیری از جرایم کارکنان موثر است.

جدول ۰۸. آزمون T مستقل عوامل مدیریتی-سازمانی

عامل	تعداد	میانگین	انحراف معیار	فاصله اطمینان ۹۵٪		آماره T	sig
				حد پایین	حد بالا		
مدیریتی و سازمانی	۱۰۸	۴.۱۵۵	۰.۵۲۱	۱.۰۵	۱.۲۵	۲۳.۰۴	۰.۰۰

چون سطح معنی داری عوامل مدیریتی و سازمانی $\text{sig} = 0.00$ کمتر از ۰.۰۵ به دست آمده است، بنابراین میانگین این عامل بیشتر از حد متوسط است.

فرضیه چهارم: عوامل تربیتی و آموزشی در شکل گیری سبک زندگی اسلامی با تاکید بر نماز در پیشگیری از جرایم کارکنان موثر است.

جدول ۰۹. آزمون T مستقل عوامل تربیتی-آموزشی

عامل	تعداد	میانگین	انحراف معیار	فاصله اطمینان ۹۵٪		آماره T	sig
				حد پایین	حد بالا		
تربیتی و آموزشی	۱۰۸	۴.۳۷	۰.۵۵۲	۱.۲۸	۱.۴۷	۲۷.۴۵	۰.۰۰

چون سطح معنی داری عوامل تربیتی و آموزشی $\text{sig} = 0.00$ کمتر از ۰.۰۵ به دست آمده است، بنابراین میانگین این عامل بیشتر از حد متوسط است.

برای مقایسه اهمیت تأثیر هریک از عوامل مدیریتی و سازمانی، فرهنگی و اجتماعی، تربیتی و آموزشی و نظارتی و حفاظتی شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی با تأکید بر نماز در پیشگیری از جرایم کارکنان و رتبه‌بندی آن‌ها از آزمون فریدمن استفاده شد. خروجی به صورت زیر است:

جدول ۱۰. رتبه‌بندی عوامل سازمانی مؤثر بر شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی با تأکید بر نماز در پیشگیری از جرایم کارکنان پلیس

عوامل	میانگین رتبه‌ها	میان‌رتبه‌ها	سطح معنی‌داری (sig)
مدیریتی و سازمانی	۲.۶۳	۴.۲	۰.۰۰
فرهنگی و اجتماعی	۲.۶۴	۴.۲	
تربیتی و آموزشی	۳.۳۲	۴.۵	
نظارتی و حفاظتی	۱.۴۱	۳.۴	

چون سطح معنی‌داری $sig = 0.00$ کمتر از 0.05 است بنابراین این عوامل دارای تأثیر و رتبه یکسانی در شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی با تأکید بر نماز در پیشگیری از جرایم کارکنان مؤثر نیستند. با توجه به میانگین و میان‌رتبه هر یک از این عوامل می‌توان این‌گونه استنباط کرد که به ترتیب میانگین و میان‌رتبه عوامل تربیتی و آموزشی، فرهنگی و اجتماعی، مدیریتی و سازمانی و نظارتی و حفاظتی بیشترین تأثیر را در شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی با تأکید بر نماز در راستای پیشگیری از جرایم و تخلفات کارکنان پلیس در فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه دارا می‌باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از تحلیل فرضیه‌های پژوهش نشان داد که میانگین مؤلفه‌های نظارتی و حفاظتی، تربیتی و آموزشی، مدیریتی و سازمانی و فرهنگی و اجتماعی از دیدگاه ۱۰۸ نفر کارکنان به‌عنوان نمونه آماری بر روی شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی با تأکید بر نماز در فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه بیشتر از حد متوسط است؛ و رابطه معناداری بین این مؤلفه‌ها و پیشگیری از جرایم و تخلفات کارکنان پلیس برقرار است. از میان مؤلفه‌های مورد بحث، مؤلفه تربیتی و آموزشی با میانگین ۴.۵ در آزمون T تک نمونه‌ای مستقل با میانگین ۳.۳۲ در رتبه‌ها در اولویت دیدگاه جامعه آماری قرار داشت که با دقت در گویه‌های این مؤلفه می‌توان به آموزش‌های مستمر اخلاق کاربردی توسط اساتید اخلاق درون و برون سازمانی، برنامه‌های بین‌الصلاتین اعم از پخش فیلم‌های کوتاه از توصیه‌های اخلاقی رهبر معظم انقلاب اسلامی در قالب برنامه شرح حدیث و دیگر تولیدات سازمان عقیدتی سیاسی به فراخور مناسبت‌های مذهبی مانند ماه مبارک رمضان و ماه محرم، برگزاری جلسات سخنرانی مذهبی و موارد مشابه دیگر اشاره کرد و کارکنان بر این اعتقاد می‌باشند که هر چه قدر برنامه‌های تربیتی و آموزشی با محتوای مذهبی در قالب‌های جذاب از نظر سمعی و بصری زیاد و به‌هنگام باشد، می‌تواند در تقویت باورهای ایشان برای زندگی به سبک اسلامی و نمازخوان شدن آنها در راستای پیشگیری از جرایم و تخلفات مؤثر باشد. دومین اولویت انتخاب مؤلفه کارکنان فرهنگی و اجتماعی با میانگین ۴.۲ در آزمون T تک نمونه‌ای مستقل با میانگین ۲.۶۴ در رتبه‌ها است. در این مؤلفه گویه‌های فرهنگی اجتماعی به برنامه‌های مختلفی که از سوی عقیدتی سیاسی اجرا می‌شود اشاره مستقیم داشت. کارکنان پلیس معتقدند که برنامه‌هایی نظیر مسابقات کتابخوانی موضوعی در باب سبک زندگی اسلامی که تأکید فراوان روی نماز دارد می‌تواند بر تقویت این سبک کمک شایانی نماید، برای نمونه کتاب‌هایی که زندگی

نامه شهدا و صالحان را بیان می کند می تواند اهمیت بسزایی داشته باشد. برگزاری برنامه های فرهنگی که با حضور خانواده ها و فرزندان کارکنان توسط عقیدتی سیاسی اجرا می شود از برنامه های فرهنگی اجتماعی مهم در راستای سبک زندگی اسلامی می باشد. برگزاری جلسات اعیاد و شهادت اهل بیت علیه السلام به ویژه زیارت عاشورا و پخش مستندهای محتوایی از شهدا و سیره آنان، همچنین محتواهای در باب تهاجم فرهنگی غرب و نشان دادن اثرات پیروی از این سبک زندگی و برنامه های مشابه می تواند در راستای تقویت سبک زندگی اسلامی که تاکیدش بر نماز است بر پیشگیری از جرایم و تخلفات کارکنان اهمیت بسزایی داشته باشد. مؤلفه سازمانی و مدیریتی به عنوان یکی از بنیانی ترین مؤلفه ها در سازمان فرماندهی انتظامی با میانگین ۴.۲ در آزمون T تک نمونه ای مستقل و با میانگین ۲.۶۳ در ردیف اولویت سوم کارکنان قرار دارد. اهمیت مبانی سازمان و مدیریت صحیح برای بهره وری و رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده بر کسی پوشیده نیست. فرماندهی انتظامی نیز به عنوان یک نهاد انتظامی - امنیتی نیازمند این است که از یک سازمان منسجم با مدیریت قوی برخوردار باشد تا بتواند به رسالت اصلی خود که حفظ نظم و امنیت و آرامش است، عمل نماید. بر اساس گویه های موجود در این مؤلفه، کارکنان بر این باورند که هر چه قدر سازمان از عدالت سازمانی بالایی برخوردار باشد می تواند کارکنان را نسبت به باورهای دینی سوق دهد. نوع نگاه و عملکردهای مجموعه فرماندهی در کمک به تقویت سبک زندگی اسلامی و اقامه نماز در پیشگیری از تخلفات کارکنان نقش بسزایی دارد. تنظیم ماموریت ها که تداخلی بر نماز نداشته باشد و نیز تشویق کارکنانی که در نمازهای جماعت ستاد شرکت می کنند از سوی فرماندهی از عوامل تاثیرگذار در این حوزه می باشد. حمایت های فنی و مهندسی فرماندهی در راستای تدارک نمازخانه های مجهز و مطلوب برای اقامه نماز از دیگر عوامل مهم موثر می باشد. مؤلفه نظارتی و حفاظتی با میانگین ۳.۴ در آزمون T تک نمونه ای مستقل و با میانگین ۱.۴۱ در ردیف آخر از اولویت های چهارگانه قرار دارد. از گویه های خیلی مهم و تأثیرگذار در این مؤلفه احیاء فریضه امر به معروف و نهی از منکر در ناجا با تشکیل شورای عالی امر به معروف و نهی از منکر در ناجا و کارگروه های اجرایی این برنامه در سطح استان ها و کمیته های اجرایی در شهرستان ها است، هدف اصلی این برنامه تذکر لسانی در بین کلیه کارکنان فرماندهی انتظامی است، پایش اثرهای این برنامه در فرماندهی انتظامی نیازمند پژوهشی جداگانه است، از دیگر برنامه های با اولویت درجه بالا تحقق فرمان های مقام معظم رهبری در برنامه های متعدد از جمله رعایت حقوق شهروندی و رعایت ضوابط شرعی در ماموریت ها و است که به صورت ماهانه مورد پایش قرار می گیرد، به باور کارکنان نظارت مستمر بر این برنامه می تواند باعث کاهش جرایم کارکنان و سوق پیدا کردن آنها به سمت سبک زندگی اسلامی گردد. با دقت در پاسخ کارکنان به گویه های پرسش نامه و نتایج حاصل از آن، معلوم می گردد که مفهوم های چهارگانه مورد بحث نقش معنی داری در تأثیر عوامل درون سازمانی بر شکل گیری سبک زندگی اسلامی با تاکید بر نماز در راستای پیشگیری از جرایم و تخلفات کارکنان فرماندهی انتظامی شهرستان مراغه برقرار است. با امعان نظر در پژوهش های انجام یافته در این زمینه که در پیشینه این پژوهش مورد اشاره قرار گرفته اند، می توان بیان داشت که نتایج این مقاله همسویی با نتایج آن ها دارد. برنامه های تربیتی آموزشی، فرهنگی اجتماعی، مدیریت سازمانی و حفاظتی نظارتی می تواند در صورت اجرای هدفمند و ضابطه مند و با رعایت شرایط زمانی و مکانی بر سبک زندگی کارکنان اثر گذاشته و آنان را به سمت زیست اسلامی که مظهر آن نماز می باشد هدایت کرده و باعث کاهش و کنترل جرایم و تخلفات کارکنان در فرماندهی نیروی انتظامی شهرستان مراغه گردد.

پیشنهادها

- با امعان نظر در نتایج حاصل از پژوهش حاضر برای ارتقا سبک زندگی اسلامی با تاکید بر نماز که عامل پیشگیرانه از تخلفات و جرایم می باشد، می توان موارد زیر را به قالب پیشنهاد به فرماندهان، روسا و مدیران و تصمیم گیران فرماندهی انتظامی ارائه نمود:
- برگزاری برنامه های محتوایی تربیتی آموزشی با استفاده از ظرفیت های تصویری و شنیداری
 - برگزاری مسابقه های فرهنگی با موضوع منظومه فکری رهبری انقلاب در خصوص سبک زندگی متأثر از نماز
 - برگزاری مسابقات کتابخوانی در خصوص نماز و آثار آن بر سبک زندگی و اثرات آن بر کنترل جرایم و تخلفات
 - مطلوب کردن فضای نمازخانه ها
 - نظارت های هوشمند و هدفمند در راستای تحقق فرمان های مقام معظم رهبری در حوزه سبک زندگی اسلامی
 - اجرای برنامه های محتوایی در زمینه پیشگیری از جرایم
 - بازاندیشی دینی در زمینه سبک زندگی اسلامی با محوریت منظومه فکری رهبری انقلاب
 - بررسی جرم شناختی کنترل و مهار جرایم و تخلفات کارکنان پلیس با محوریت مناسک دینی به غیر از نماز.

منابع

- (۱) انوری، گیوی (۱۳۷۸)، «زبان و ادبیات فارسی»، تهران: انتشارات فاطمی
- (۲) توسلی، محمدحسن؛ صادقی، محمدمامین (۱۳۹۴)، «آموزه های اسلامی پیشگیری از جرم»، بصیرت دینی و اسلامی، دوره ۱۲، شماره ۳۲
- (۳) جزینی، علیرضا؛ عباسی کسانی، علی؛ پناهی، محسن (۱۳۹۹)، «تاثیر سبک زندگی اسلامی در پیشگیری از جرم و آسیب های اجتماعی (با تاکید بر نقش نماز)»، دو فصلنامه مطالعات اسلامی آسیب های اجتماعی، دوره ۲، شماره ۱
- (۴) صنیعی، ماندانا (۱۳۹۸)، «سبک زندگی اسلامی»، همایش ملی روانشناسی، تعلیم و تربیت و سبک زندگی: تهران
- (۵) طباطبایی مؤتمنی، منوچهر (۱۳۸۴)، «حقوق اداری»، چاپ اول، تهران: انتشارات سمت.
- (۶) عشایری، طاها؛ نامیان، فاطمه (۱۳۹۸)، «فرا تحلیل عوامل موثر بر پیشگیری از وقوع جرم»، پژوهش های مدیریت انتظامی، دوره ۱۴، شماره ۱
- (۷) علی خانی، اسماعیل (۱۴۰۲)، «کارکرد توحید در سبک زندگی»، پژوهشنامه فلسفه و دین، دوره ۲۲، شماره ۱
- (۸) مختاری اردستانی، داوود (۱۴۰۱)، «مؤلفه های فردی سبک زندگی اسلامی»، کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی: تهران
- (۹) مظاهری، حسین؛ ابراهیم پور، جمشید؛ رحیمی، سید داریوش (۱۳۹۶)، «مؤلفه ها و شاخص های سبک زندگی اسلامی»، مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام، دوره ۲ شماره ۲
- (۱۰) منگالی، زهرا (۱۳۸۹)، «مفهوم شناسی سبک زندگی اسلامی»، ماهنامه سوره، شماره ۴۶.
- (۱۱) مهدی زاده، حسین؛ خسروی سلیم، محمد مهدی (۱۳۹۵)، «اختیارات پلیس و حقوق مظنون در حقوق ایران، آمریکا و فرانسه». فصلنامه مطالعات حقوقی انتظامی، دوره ۱، شماره ۲

- ۱۲) موسوی، مهسا؛ زالی، زهرا؛ غلامی، مریم (۱۳۹۴). «جایگاه نماز و آثار آن بر سبک زندگی اسلامی و تعالی فرهنگی»، اولین همایش ملی اسلام و سلامت روان، تهران
- ۱۳) نیازپور، امیرحسین (۱۳۹۳)، «سازشی حقوق پیشگیری از جرم در ایران»، فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، دوره ۶، شماره ۲

- 14) Adler, Alfred (1956), *"The Individual Psychology of Alfred Adler"*, New York: Basic Books Inc
- 15) Bourdieu, Pierre (1984), *"Distinction"*, New York: Routledge & Kegan Paul.
- 16) Cockerham, William: Thomas, Abel: Gunther, Luschen (1993), *"Max Weber, Formal Rationality and Helth Lifestyles"*, The Sociological Quarterly, Vol 34, N 2
- 17) Simmel, George (1964), *"The Metropolis and Mental Life"*, In the Sociology of George Simmel, edited by K. H. Wooff. New York: Free Press.
- 18) Wells, William D (1976), *"Comments on the Meaning of Lifestyle"*, Advances in Consumer Research, 3.